

ชื่อเรื่อง การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ของประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านโนนจาน
อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

นางสาววิจิมา ยาวไรสง ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

บทคัดย่อ

สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้เริ่มเมื่อปลายปี พ.ศ.2562 และลุกลามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจของประชากร ทั้งนี้การดำเนินงานด้านสาธารณสุขโรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นใหม่ พยาธิวิทยาและระบาดวิทยาของโรคยังไม่ชัดเจน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านโนนจาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติไคสแควร์ ระยะเวลาดำเนินการระหว่าง มกราคม - มิถุนายน 2565 ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 60.4 และ 70.4 ตามลำดับ การศึกษาครั้งนี้พบว่าระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ยังพบว่าผู้มีรายได้น้อยและมีอายุมากมีความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 ในระดับน้อย เนื่องจากขาดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 สรุปและอภิปรายผล ประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.โนนจาน พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความรู้และพฤติกรรม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด-19 ผ่านทางอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอบรม การรณรงค์และส่งเสริมป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในชุมชน

คำสำคัญ : โควิด-19, ความรู้, พฤติกรรมการป้องกัน

ชื่อเรื่อง : การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโควิด-19 ของประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านโนนจาน อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : อธิมา ยาวไรสง

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้เริ่มเมื่อปลายปี พ.ศ.2562 และลุกลามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจของประชากร และเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว จากความสูญเสียและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรคโควิด-19 ข้างต้น ทั้งนี้การดำเนินงานด้านสาธารณสุขโรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นใหม่ พยาธิวิทยาและระบาดวิทยาของโรคยังไม่ชัดเจน การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในชุมชนเป็นข้อมูลจำเป็นสำหรับการกำหนดแนวทางและวางแผนป้องกันการแพร่ระบาดให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านโนนจาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Toro Yamane และเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน ระยะเวลาดำเนินการระหว่าง มกราคม - มิถุนายน 2565 มีขั้นตอนการศึกษา 3 ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ 1** ขั้นเตรียมการ ทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา ความต้องการและความพร้อมของชุมชนในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 คัดเลือกผู้นำชุมชน อสม. เพื่อให้ทราบปัญหา ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอเก็บข้อมูล เตรียมแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 348 คน เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 **ระยะที่ 2** ขั้นดำเนินการ ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ตามที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามในแต่ละส่วน เมื่อเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลให้ครบถ้วน และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป **ระยะที่ 3** การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 การแปลผลความรู้ใช้เกณฑ์ของ Bloom แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความรู้ดี ปานกลาง และน้อย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระดับความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน เป็นเพศหญิง 261 คน คิดเป็นร้อยละ 75 อายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบประถมศึกษา(ร้อยละ 61.8) ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท(ร้อยละ 73.3)

และร้อยละ 60.34 ของกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโควิด-19 ผ่านอินเทอร์เน็ต/สื่อออนไลน์

ความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 6.5 ± 2.3 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแบ่งตามระดับความรู้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ดี ปานกลาง และน้อย คิดเป็นร้อยละ 60.4,

12.6 และ 27 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ในประเด็นต่างๆคือโควิด-19 เป็นโรคติดต่อเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เกิดจากเชื้อไวรัส สามารถระบุระยะกักตัว(14วัน) ของผู้มีความเสี่ยงต่อโรคและระบุนาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมได้ถูกต้อง ครบถ้วน แต่กลุ่มตัวอย่างยังขาดความรู้เกี่ยวกับการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19ที่ครอบคลุมตอบถูกร้อยละ 58.9 และผลิตภัณฑ์ที่สามารถฆ่าเชื้อโควิด-19 ต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์อย่างน้อยร้อยละ 70 ตอบถูก ร้อยละ 27.8

พฤติกรรมການป้องกันโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 37 ± 1.9 อยู่ในระดับดีและเมื่อพิจารณาแบ่งตามระดับตามระดับพฤติกรรมพบว่าระดับดี และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.4 และ 29.6 ตามลำดับ พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำมากกว่าร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ล้างมือด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์หลังสัมผัสบริเวณหรือสิ่งของที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ(ร้อยละ 86.8) สวมหน้ากากอนามัย/ผ้า เมื่อออกจากบ้าน(ร้อยละ 77.9) แต่พบว่าการล้างมือที่ถูกต้องตามคำแนะนำของกรมวางสาธารณสุขมีการปฏิบัติเป็นประจำเพียงร้อยละ 62.6

การศึกษาครั้งนี้พบว่าระดับความรู้และพฤติกรรมການป้องกันโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลยังพบว่าผู้มีรายได้น้อยและมีอายุมากมีความรู้เกี่ยวกับโควิด-19 ในระดับน้อย เนื่องจากขาดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอายุเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมການป้องกันโควิด-19

สรุปและอภิปรายผล

ประชาชนในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.โนนจาน มีความรู้เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมການป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดี พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความรู้และพฤติกรรม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และพฤติกรรมການป้องกันโควิด-19 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด-19 ผ่านทางอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอบรม การรณรงค์และส่งเสริมป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. กระทรวงสาธารณสุข.(2563ก.).คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บัญชา เกิดมณี, สุรัชย์ ธรรมทวีกุล, ญาณพินิจ วชิรสุรงค์, บดินทร์ชาติ สุขบท, และสมบัติ ทิฆัมทรัพย์.(2563).แนวคิดและทิศทางการแก้ปัญหาโควิด-19. วารสารก้าวหน้าทันโลกวิทยาศาสตร์,20(1)-,1-12